

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 12ης Νοεμβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διεθνής δικαιοδοσία σε διαφορές γονικής μέριμνας — Κανονισμός (ΕΚ) 2201/2003 — Άρθρο 12, παράγραφος 3 — Τέκνο γονέων που δεν έχουν συνάψει μεταξύ τους γάμο — Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας — Μη ύπαρξη άλλης συναφούς εκκρεμούς υποθέσεως — Αποδοχή της διεθνούς δικαιοδοσίας — Αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας δικαστηρίου από διάδικο ο οποίος άσκησε ένδικο βοήθημα ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου»

Στην υπόθεση C-656/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το *Nejnvyšší soud* (Τσεχική Δημοκρατία) με απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 12 Δεκεμβρίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

L

κατά

M,

παρισταμένων των:

R,

K,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, Α. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (εισηγητή) και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο Μ, εκπροσωπούμενος από την Ε. Zajíčková, advokátka,

— οι R και K, εκπροσωπούμενοι από τον Ζ. Karitán, advokát,

* Γλώσσα διαδικασίας: η τσεχική.

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vlácil,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët και τον J. Hradil,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ L 338, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της L, μητέρας των τέκνων R και K, και του M, πατέρα των τέκνων αυτών, σχετικά με την επιμέλεια των εν λόγω τέκνων, τα οποία ευρίσκονται με τη μητέρα τους στην Αυστρία, ενώ ο πατέρας τους ζει στην Τσεχική Δημοκρατία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 2201/2003

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 και 12 του κανονισμού 2201/2003 έχουν ως εξής:

«(5) Για να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των παιδιών, ο παρών κανονισμός καλύπτει όλες τις αποφάσεις σε θέματα γονικής μέριμνας, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας του παιδιού, ανεξάρτητα από οιαδήποτε σχέση με μια γαμική διαδικασία.

[...]

(12) Οι κανόνες αρμοδιότητας που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περί γονικής μέριμνας επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας. Αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις μεταβολής της διαμονής του παιδιού ή ύστερα από συμφωνία μεταξύ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.»

- 4 Το άρθρο 1 του κανονισμού 2201/2003 προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού. Ορίζει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται [...] σε αστικές υποθέσεις που αφορούν:

[...]

β) την ανάθεση, την άσκηση, την ανάθεση σε τρίτο, την ολική ή μερική αφαίρεση της γονικής μέριμνας.

2. Οι υποθέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχείο β), αφορούν ιδίως:

α) το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας:

[...]

3. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:

[...]

ε) στις υποχρεώσεις διατροφής:

[...].».

5 Το άρθρο 2, σημείο 7, του ως άνω κανονισμού ορίζει, για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, την έννοια της «γονικής μέριμνας» ως «το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που παρέχονται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με δικαστική απόφαση, απευθείας από το νόμο ή με ισχύουσα συμφωνία όσον αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού[· ε]ιδικότερα ο όρος περιλαμβάνει το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας».

6 Το κεφάλαιο II του κανονισμού 2201/2003, που φέρει τον τίτλο «Δικαιοδοσία», αποτελείται από τρία τμήματα. Το τμήμα 1 του ως άνω κεφαλαίου, υπό τον τίτλο «Διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός και ακύρωση γάμου», περιλαμβάνει τα άρθρα 3 έως 7 του ως άνω κανονισμού. Το άρθρο 3 αυτού προβλέπει τα κριτήρια βάσει των οποίων καθορίζονται καταρχήν τα δικαστήρια των κρατών μελών τα οποία έχουν δικαιοδοσία για θέματα διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού και ακυρώσεως γάμου. Το άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού πραγματεύεται τις επικουρικές δικαιοδοτικές βάσεις για το διαζύγιο, τον δικαστικό χωρισμό και την ακύρωση γάμου.

7 Το τμήμα 2 του ως άνω κεφαλαίου II του κανονισμού 2201/2003, που αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία σε διαφορές γονικής μέριμνας, περιλαμβάνει τα άρθρα 8 έως 15. Το άρθρο 8, που φέρει τον τίτλο «Γενική δικαιοδοσία», ορίζει τα εξής:

«1. Τα δικαστήρια κράτους μέλους έχουν δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική μέριμνα παιδιού το οποίο έχει συνήθη διαμονή σε αυτό το κράτος μέλος κατά τη στιγμή της άσκησης της προσφυγής.

2. Η παράγραφος 1 δεν θίγει τις διατάξεις των άρθρων 9, 10 και 12.»

8 Το άρθρο 12 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Παρέκταση αρμοδιότητας», προβλέπει, στην παράγραφο του 1, ότι «[τ]α δικαστήρια του κράτους μέλους στα οποία η αρμοδιότητα ασκείται βάσει του άρθρου 3, για να αποφασίσουν για μια αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου των συζύγων, είναι αρμόδια για οιοδήποτε ζήτημα σχετικά με τη γονική μέριμνα το οποίο συνδέεται με την αίτηση αυτή» εφόσον πληρούνται οι απαριθμούμενες στο άρθρο αυτό προϋποθέσεις.

9 Το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 διευκρινίζει ότι:

«Η αρμοδιότητα που ασκείται κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1 παύει όταν

α) είτε η απόφαση η οποία δέχεται την αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου ή την απορρίπτει καθίσταται τελεσίδικη·

- β) είτε, σε περίπτωση κατά την οποία μια διαδικασία σχετικά με τη γονική μέριμνα εκκρεμεί ακόμη κατά την ημερομηνία η οποία προβλέπεται στο στοιχείο α), όταν μια απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα καθίσταται τελεσίδικη·
- γ) είτε, στις περιπτώσεις οι οποίες προβλέπονται στα στοιχεία α) και β), όταν η διαδικασία έχει περατωθεί για άλλους λόγους.»
- 10 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού:
- «Τα δικαστήρια κράτους μέλους είναι επίσης αρμόδια σε θέματα γονικής μέριμνας σε διαδικασίες εκτός από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1, εφόσον
- α) το παιδί έχει στενή σχέση με αυτό το κράτος μέλος, λόγω, ιδίως, του ότι ένας εκ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος ή το παιδί έχει την ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους
- και
- β) η αρμοδιότητα των εν λόγω δικαστηρίων έχει γίνει ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας κατά την ημερομηνία που επελήφθη το δικαστήριο και η αρμοδιότητα είναι προς το συμφέρον του παιδιού.»
- 11 Το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003, που φέρει τον τίτλο «Παραπομπή σε δικαστήριο καταλληλότερο να εκδικάσει την υπόθεση», καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τα δικαστήρια κράτους μέλους που έχουν δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υποθέσεως μπορούν να αναπέμψουν την εν λόγω υπόθεση ή μέρος αυτής ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους με το οποίο το παιδί έχει ιδιαίτερη σχέση και για το οποίο εκτιμούν ότι είναι σε θέση να κρίνει καλύτερα την υπόθεση.
- 12 Το άρθρο 16 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Επιλαμβανόμενο δικαστήριο», ορίζει τα εξής:
- «1. Ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν:
- α) από της καταθέσεως στο δικαστήριο του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, εφόσον ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κοινοποίηση ή την επίδοση του εγγράφου στον εναγόμενο,
- ή
- β) εφόσον το έγγραφο πρέπει να κοινοποιηθεί ή να επιδοθεί προτού κατατεθεί στο δικαστήριο, [από] την ημερομηνία παραλαβής του από την αρχή που είναι υπεύθυνη για την κοινοποίηση ή την επίδοση, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κατάθεση του εγγράφου στο δικαστήριο.»
- Ο κανονισμός (ΕΚ) 4/2009
- 13 Ο κανονισμός (ΕΚ) 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής (ΕΕ L 7, σ. 1 και διορθωτικά σε ΕΕ 2011, L 131, σ. 26, ΕΕ 2013, L 8, σ. 19, και ΕΕ 2013, L 281, σ. 29) εφαρμόζεται, κατά το άρθρο του 1, παράγραφος 1, «στις υποχρεώσεις διατροφής που απορρέουν από οικογενειακές σχέσεις ή σχέσεις συγγένειας, γάμου ή αγχιστείας».

14 Το άρθρο 3 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», έχει ως εξής:

«Σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής στα κράτη μέλη, δικαιοδοσία έχει:

[...], ή

δ) το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το δίκαιό του για την εκδίκαση αγωγής σχετικά με τη γονική μέριμνα, όταν η αίτηση διατροφής είναι παρεπόμενη της αγωγής αυτής, εκτός εάν η διεθνής δικαιοδοσία βασίζεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια ενός των διαδίκων.»

Το τσεχικό δίκαιο

15 Το άρθρο 39, παράγραφος 1, του νόμου 97/1963, περί του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου και του δικονομικού δικαίου, ορίζει τα εξής:

«Σε θέματα επιμέλειας και διατροφής ανηλίκων τέκνων και σε άλλες συναφείς υποθέσεις, αν τα ανήλικα τέκνα έχουν την τσεχοσλοβακική ιθαγένεια, τα τσεχοσλοβακικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία, ακόμα και αν τα τέκνα ζουν στο εξωτερικό. [...]»

16 Το άρθρο 104, παράγραφος 1, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει τα εξής:

«Όταν δεν τηρείται δικονομική προϋπόθεση αναγκαστικού δικαίου, το δικαστήριο περατώνει τη δίκη. Αν υπόθεση δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου ή αν πρέπει να προηγηθεί άλλη διαδικασία, το δικαστήριο παραπέμπει την υπόθεση, αφού η διάταξη περί περατώσεως της δίκης αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, στο αρμόδιο όργανο· οι έννομες συνέπειες που συνδέονται με την άσκηση αγωγής (κατάθεση εισαγωγικού δικογράφου) διατηρούνται.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

17 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η L και ο M, ζεύγος το οποίο δεν είχε τελέσει γάμο, απέκτησαν δύο κοινά τέκνα, τους R και K. Τα δύο αυτά τέκνα γεννήθηκαν στην Τσεχική Δημοκρατία και έχουν την ιθαγένεια του κράτους μέλους αυτού. Μέχρι τον Φεβρουάριο του 2010, οι γονείς και τα τέκνα τους ζούσαν στην Τσεχική Δημοκρατία. Από τον Φεβρουάριο του 2010 και μετά, η L εργαζόταν στην Αυστρία και τα τέκνα ζούσαν τότε με τη μητέρα τους και τότε με τον πατέρα τους, ο οποίος ζει και εργάζεται στο Český Krumlov (Τσεχική Δημοκρατία).

18 Στις 20 Μαΐου 2012, η L δήλωσε την κατοικία των τέκνων στην Αυστρία και, τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, γνωστοποίησε στον M ότι αυτά δεν θα επέστρεφαν στην Τσεχική Δημοκρατία. Κατά το χρονικό εκείνο σημείο τα τέκνα ενεγράφησαν σε σχολεία της Αυστρίας. Το ζήτημα αν η μετοίκηση των τέκνων στην Αυστρία εχώρησε με τη συναίνεση του M συζητείται στο πλαίσιο της διαδικασίας για την επιμέλειά τους.

19 Στις 26 Οκτωβρίου 2012, ο M υπέβαλε ενώπιον του Okresní soud (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου) του Český Krumlov αίτηση περί «οργάνωσης των σχέσεων γονέων και τέκνων», με σκοπό να του επιδικασθεί η επιμέλεια των τέκνων και διατροφή.

20 Στις 28 Οκτωβρίου 2012, ο M, κατά παράβαση της συμφωνίας του με την L, δεν της επέστρεψε τα τέκνα τα οποία τον είχαν επισκεφθεί.

21 Στις 29 Οκτωβρίου 2012, η L επίσης υπέβαλε αίτηση ενώπιον του Okresní soud του Český Krumlov προκειμένου να της επιδικασθεί η επιμέλεια των τέκνων και διατροφή. Αργότερα υπέβαλε παρόμοια αίτηση ενώπιον των αυστριακών δικαστηρίων.

- 22 Την 1 Νοεμβρίου 2012, με προσωρινή διαταγή του Okresní soud του Český Krumlov, τα τέκνα επέστρεψαν στη μητέρα τους στην Αυστρία και φοιτούν έκτοτε σε αυστριακά σχολεία. Με απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2012, το Krajský soud (δευτεροβάθμιο δικαστήριο) του České Budějovice (Τσεχική Δημοκρατία) επικύρωσε την ως άνω προσωρινή διαταγή.
- 23 Με απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2013, το Okresní soud του Český Krumlov διαπίστωσε έλλειψη δικαιοδοσίας του και περάτωσε τη δίκη σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 1, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με το αιτιολογικό ότι, εφόσον τα τέκνα είχαν την κατοικία τους στην Αυστρία κατά τον χρόνο κατά τον οποίο υποβλήθηκε η ενώπιόν του αίτηση, δικαιοδοσία είχαν, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, τα αυστριακά δικαστήρια.
- 24 Στις 19 Μαρτίου 2013, υποβλήθηκε στο αυστριακό κεντρικό όργανο, κατόπιν πρωτοβουλίας του Μ, αίτηση επιστροφής των τέκνων κατ' εφαρμογήν της Συμβάσεως της Χάγης της 25ης Οκτωβρίου 1980, για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (*Recueil des Traités des Nations Unies*, τόμος 1343, αριθ. 22514).
- 25 Με απόφαση της 11ης Απριλίου 2013, το Krajský soud του České Budějovice μεταρρύθμισε την από 1ης Φεβρουαρίου 2013 απόφαση του Okresní soud του Český Krumlov με αποτέλεσμα τη μη περάτωση της δίκης. Το ως άνω δικαστήριο έκρινε ότι θεμελιωνόταν διεθνής δικαιοδοσία των τσεχικών δικαστηρίων δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003, κατέληξε δε στην εκτίμηση ότι τα τέκνα έχουν στενή σχέση με την Τσεχική Δημοκρατία, ότι τη διεθνή δικαιοδοσία των ως άνω δικαστηρίων δέχθηκαν και οι δύο γονείς, καθώς και ο διορισθείς σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο στο πλαίσιο της διαδικασίας επίτροπος των τέκνων, και ότι η δικαιοδοσία του Okresní soud του Český Krumlov ήταν προς το συμφέρον των τέκνων.
- 26 Όσον αφορά ειδικότερα το ζήτημα της αποδοχής της διεθνούς δικαιοδοσίας των τσεχικών δικαστηρίων, το Krajský soud του České Budějovice επισήμανε ότι η από 26 Οκτωβρίου 2012 αίτηση του Μ είχε υποβληθεί ενώπιον τσεχικού δικαστηρίου· ότι, στις 29 Οκτωβρίου 2012, η L είχε και αυτή υποβάλει αίτηση ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου και ότι η L μόνο σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο υποστήριξε ότι ο Μ όφειλε να είχε ασκήσει ένδικο βοήθημα ενώπιον των αυστριακών δικαστηρίων και υπέβαλε αίτηση ενώπιον αυστριακού δικαστηρίου.
- 27 Η L άσκησε αναίρεση κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου και ζήτησε από το δικαστήριο αυτό να αναστείλει την εκτέλεση της αποφάσεως του Krajský soud του České Budějovice. Η αίτηση αυτή έγινε δεκτή με απόφαση της 31ης Ιουλίου 2013.
- 28 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η L υποστηρίζει ιδίως ότι εν προκειμένω δεν πληρούται η προβλεπόμενη στο άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 προϋπόθεση της αποδοχής της διεθνούς δικαιοδοσίας των τσεχικών δικαστηρίων. Η ίδια υπέβαλε την αίτησή της ενώπιον του Okresní soud του Český Krumlov όπως την είχε συμβουλευσει η τσεχική υπηρεσία νομικής και κοινωνικής προστασίας των παιδιών, διότι δεν γνώριζε πού βρίσκονταν τα παιδιά της. Αποτάθηκε επίσης στις αρμόδιες αρχές της Αυστρίας και, από τις 31 Οκτωβρίου 2012, έχοντας αποκτήσει πλήρη γνώση των γεγονότων, εξέφρασε σαφώς τη διαφωνία της όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία των τσεχικών δικαστηρίων.
- 29 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, αφενός, με ερμηνεία η οποία είναι βεβαίως πολύ περιοριστική αλλά εξασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, θα ήταν δυνατόν να θεωρηθεί ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού επιτρέπει, όπως και η παράγραφος 1 του ίδιου άρθρου, παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας μόνον υπέρ του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου έχει ήδη υποβληθεί αγωγή διαζυγίου ή ακυρώσεως γάμου, όταν η δικαιοδοσία του θεμελιώνεται στο άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού. Αφετέρου, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι το ως άνω άρθρο 12, παράγραφος 3, έχει εφαρμογή ακόμη και όταν δεν υπάρχει καμία άλλη δίκη που να συνδέεται προς τη δίκη η οποία αφορά την επιμέλεια των τέκνων.

30 Εξάλλου, το ως άνω δικαστήριο διερωτάται ως προς το ζήτημα αν μπορεί να θεωρηθεί ότι, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, υπήρξε, από πλευράς της L, «ρητή ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδοχή» της δικαιοδοσίας των τσεχικών δικαστηρίων. Επισημαίνει ότι το Krajský soud του České Budějovice συνδέει το συμπέρασμά του περί αποδοχής από την L της δικαιοδοσίας των τσεχικών δικαστηρίων προς την αίτηση την οποία υπέβαλε η L ενώπιον του Okresní soud του Český Krumlov στις 29 Οκτωβρίου 2012. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει όμως ότι δεν θεωρεί ότι μια τέτοια δήλωση βουλήσεως εκφράστηκε με «ανεπιφύλακτο τρόπο». Παρατηρεί ιδίως ότι, υπό το πρίσμα των περιστάσεων της υποθέσεως, φαίνεται πειστική η εκδοχή ότι η L υπέβαλε αίτηση ενώπιον του Okresní soud του Český Krumlov με μόνο σκοπό να λάβει πληροφορίες για την κατάσταση των τέκνων. Το αιτούν δικαστήριο έχει επομένως τη γνώμη ότι εν προκειμένω δεν υπήρξε τέτοια αποδοχή. Συναφώς, επισημαίνει ακόμη ότι, στην πρώτη διαδικαστική πράξη την οποία όφειλε να τελέσει στο πλαίσιο της κινηθείσας από τον M διαδικασίας, η L αμφισβήτησε τη δικαιοδοσία του δικάζοντος δικαστηρίου.

31 Διαπιστώνοντας ότι το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003, το Nejvyšší soud (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 12, παράγραφος 3, του [κανονισμού 2201/2003] την έννοια ότι θεμελιώνει δικαιοδοσία σε δίκη γονικής μέριμνας ακόμα και αν δεν εκκρεμεί άλλη συναφής διαδικασία (δηλαδή “διαδικασία εκτός από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1”);

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Έχει το άρθρο 12, παράγραφος 3, του [κανονισμού 2201/2003] την έννοια ότι ως “ρητή ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδοχή” νοείται και η περίπτωση κατά την οποία ο διάδικος που δεν έχει κινήσει τη διαδικασία καταθέτει ο ίδιος εισαγωγικό δικόγραφο στην ίδια υπόθεση, αλλά στη συνέχεια, κατά την πρώτη διαδικαστική πράξη που οφείλει να τελέσει, προβάλλει έλλειψη δικαιοδοσίας του δικαστηρίου στη διαδικασία που είχε κινήσει προηγουμένως ο έτερος διάδικος;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

32 Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου, το ορισθέν τμήμα εξέτασε κατά πόσον ήταν αναγκαίο να υπαχθεί η υπό κρίση υπόθεση στην κατά το άρθρο 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου επείγουσα προδικαστική διαδικασία. Το εν λόγω τμήμα αποφάσισε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να μη δεχθεί το αίτημα αυτό.

33 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 8ης Ιανουαρίου 2014, αποφασίστηκε η κατά προτεραιότητα εκδίκαση της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατ' εφαρμογήν του άρθρου 53, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

34 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 2, σημείο 7, του κανονισμού 2201/2003, η έννοια της γονικής μέριμνας αναφέρεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που παρέχονται ιδίως σε φυσικό πρόσωπο με δικαστική απόφαση ή απευθείας από το νόμο όσον αφορά το πρόσωπο ή την παρουσία του παιδιού και τα οποία περιλαμβάνουν ιδίως το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας. Εφόσον η L και ο M αντιδικούν μεταξύ άλλων για την επιμέλεια των τέκνων τους, η διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού κατά το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο α', αυτού.

35 Συναφώς, το γεγονός ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη διαδικασία αφορά επίσης και αίτημα για την επιδίκαση διατροφής δεν ασκεί επιρροή συναφώς. Ασφαλώς, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού 2201/2003, οι υποχρεώσεις διατροφής αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού. Εντούτοις, το άρθρο 3, στοιχείο δ', του κανονισμού 4/2009 προβλέπει ότι σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής στα κράτη μέλη, δικαιοδοσία έχει το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το δίκαιό του για την εκδίκαση αγωγής σχετικά με τη γονική μέριμνα, όταν η αίτηση διατροφής είναι παρεπόμενη της αγωγής αυτής, εκτός εάν η διεθνής δικαιοδοσία βασίζεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια ενός των διαδίκων. Κατ' εφαρμογήν της ως άνω διατάξεως, το δικαστήριο το οποίο έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 έχει καταρχήν δικαιοδοσία να αποφανθεί επίσης επί αιτήματος διατροφής που έχει παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την ασκηθείσα ενώπιόν του αγωγή για τη γονική μέριμνα.

Επί του πρώτου ερωτήματος

36 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 έχει την έννοια ότι, για τους σκοπούς της αφορώσας τη γονική μέριμνα δίκης, επιτρέπει να θεμελιωθεί δικαιοδοσία δικαστηρίου κράτους μέλους άλλου από εκείνο στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του το τέκνο μολοντί ενώπιον του επιλεγέντος δικαστηρίου δεν εκκρεμεί καμία άλλη διαδικασία.

37 Ο Μ, ο εκπρόσωπος των R και Κ, καθώς και η Τσεχική και η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι το ερώτημα αυτό χρήζει καταφατικής απαντήσεως. Αντιθέτως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση με τη διευκρίνιση ότι η εκκρεμής διαδικασία με την οποία είναι συναφής η αφορώσα τη γονική μέριμνα δίκη πρέπει να είναι διαδικασία άλλη από εκείνες του άρθρου 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003.

38 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (αποφάσεις Merck, 292/82, EU:C:1983:335, σκέψη 12, καθώς και Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

39 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει ότι τα δικαστήρια κράτους μέλους έχουν δικαιοδοσία σε θέματα γονικής μέριμνας «σε διαδικασίες εκτός από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1» του ίδιου άρθρου, όταν, αφενός, το παιδί έχει στενή σχέση με αυτό το κράτος μέλος, λόγω, ιδίως, του ότι ένας εκ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος ή το παιδί έχει την ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους και, αφετέρου, η δικαιοδοσία των εν λόγω δικαστηρίων έχει γίνει ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας κατά την ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη το δικαστήριο και επίσης η δικαιοδοσία είναι προς το συμφέρον του παιδιού. Η παράγραφος 1 του ως άνω άρθρου διευκρινίζει ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στα οποία η δικαιοδοσία ασκείται δυνάμει του άρθρου 3 του εν λόγω κανονισμού για να αποφασίσουν για μια αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως του γάμου των συζύγων έχουν δικαιοδοσία για οιοδήποτε ζήτημα σχετικά με τη γονική μέριμνα το οποίο συνδέεται με την αίτηση αυτή, εφόσον πληρούνται οι προβλεπόμενες στην παράγραφο αυτή προϋποθέσεις.

40 Από αυτό καθεαυτό το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 δεν μπορεί επομένως να κριθεί αν, προκειμένου να ισχύσει η κατά τη διάταξη αυτή παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας, είναι ή όχι αναγκαίο το δικαστήριο υπέρ του οποίου ζητείται να ισχύσει η ως άνω παρέκταση να έχει ήδη επιληφθεί άλλης διαδικασίας.

41. Επισημαίνεται όμως, ως προς το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003, ότι η διάταξη αυτή αποτελεί, μαζί με τη διάταξη της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου, μία από τις δύο δυνατότητες παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας σε διαφορές γονικής μέριμνας τις οποίες παρέχει ο κανονισμός 2201/2003.
42. Σχετικά με το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει σαφώς ότι η δυνατότητα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας την οποία παρέχει μπορεί να ισχύσει μόνον υπέρ των δικαστηρίων του κράτους μέλους στα οποία η δικαιοδοσία ασκείται δυνάμει του άρθρου 3 του εν λόγω κανονισμού για να αποφασίσουν για μια αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως γάμου. Η παράγραφος 2 του ως άνω άρθρου 12 προσδιορίζει το χρονικό σημείο κατά το οποίο παύει η δικαιοδοσία που ασκείται κατ' εφαρμογήν της εν λόγω παραγράφου 1, δηλαδή όταν η απόφαση η οποία δέχεται την αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως του γάμου ή την απορρίπτει καθίσταται τελεσίδικη· ή, σε περίπτωση κατά την οποία μια διαδικασία σχετικά με τη γονική μέριμνα εκκρεμεί ακόμη κατά την ως άνω ημερομηνία, όταν απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα καθίσταται τελεσίδικη, ή ακόμη, στις δύο προαναφερθείσες περιπτώσεις, όταν η διαδικασία έχει περατωθεί για άλλους λόγους.
43. Καμία όμως αντίστοιχη προς την ως άνω παράγραφο 2 διάταξη δεν υφίσταται σχετικά με τη δυνατότητα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας την οποία παρέχει το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003.
44. Ακόμη, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η διεθνής δικαιοδοσία σε διαφορές γονικής μέριμνας, η οποία έχει παρεκταθεί δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003, υπέρ δικαστηρίου κράτους μέλους στην κρίση του οποίου έχουν υποβάλει, κατόπιν συμφωνίας, τη διαφορά τους οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας παύει μόλις τελεσιδικήσει η απόφαση η οποία εκδίδεται στη συγκεκριμένη δίκη (απόφαση E, C-436/13, EU:C:2014:2246, σκέψη 50). Αυτό σημαίνει ότι η διεθνής δικαιοδοσία του επιλεγέντος δικαστηρίου μπορεί να παρεκτείνεται έστω και για τη διεξαγωγή και μόνο της δίκης η οποία αφορά τη γονική μέριμνα.
45. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας την οποία προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 σε διαφορές γονικής μέριμνας μπορεί να ισχύσει χωρίς να είναι απαραίτητο η διαδικασία επί του ζητήματος αυτού να συνδέεται με άλλη διαδικασία που εκκρεμεί ήδη ενώπιον του δικαστηρίου υπέρ του οποίου ζητείται η παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας.
46. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η ερμηνεία αυτή είναι η μόνη η οποία δεν θίγει την πρακτική αποτελεσματικότητα της διατάξεως αυτής. Ειδικότερα, ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της στις περιπτώσεις στις οποίες η αφορώσα τη γονική μέριμνα δίκη μπορεί να συνδεθεί με άλλη διαδικασία η οποία ήδη εκκρεμεί θα περιόριζε σημαντικά τις δυνατότητες προσφυγής στην εν λόγω παρέκταση, λαμβανομένου υπόψη ότι η ανάγκη κινήσεως της διαδικασίας για τη γονική μέριμνα μπορεί να προκύψει ανεξάρτητα από οποιαδήποτε άλλη διαδικασία.
47. Η ερμηνεία αυτή είναι και η μόνη που εξασφαλίζει ότι οι σκοποί του κανονισμού 2201/2003 γίνονται σεβαστοί.
48. Ειδικότερα, αφενός, κατά την αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού 2201/2003, οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας που θεσπίζονται δυνάμει του κανονισμού αυτού επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας. Συνεπώς, βάση του ως άνω κανονισμού αποτελεί η αντίληψη ότι πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού (βλ., επ' αυτού, απόφαση Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, σκέψη 51). Όπως όμως διαπιστώθηκε στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως, το να περιορίζεται η δυνατότητα προσφυγής στην κατά το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας στις περιπτώσεις στις οποίες η δίκη για τη γονική μέριμνα μπορεί να συνδεθεί με άλλη διαδικασία θα απέκλειε τη δυνατότητα προσφυγής στην εν λόγω παρέκταση σε πολλές περιπτώσεις, μολονότι αυτή θα μπορούσε να αποβαίνει προς το συμφέρον του παιδιού.

- 49 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 2201/2003 –που σε κάθε περίπτωση εξαρτά την εφαρμογή της παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας την οποία προβλέπει η ως άνω παράγραφος όχι μόνον από τη ρητή ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδοχή της εν λόγω παρεκτάσεως από όλους τους διαδίκους κατά την ημερομηνία κατά την οποία επιλαμβάνεται το δικαστήριο, αλλά και από την προϋπόθεση ότι η δικαιοδοσία των δικαστηρίων του επιλεγέντος κράτους μέλους είναι προς το συμφέρον του παιδιού–, η προσφυγή στην ως άνω παρέκταση σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αντιβαίνει στο συμφέρον αυτό.
- 50 Αφετέρου, η αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει ότι, για να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των παιδιών, ο εν λόγω κανονισμός καλύπτει όλες τις αποφάσεις σε θέματα γονικής μέριμνας, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας του παιδιού, ανεξάρτητα από οιαδήποτε σχέση με γαμική διαδικασία. Το να αποκλείεται κάθε δυνατότητα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας σε διαφορές γονικής μέριμνας απλώς και μόνο διότι η εν λόγω δίκη δεν μπορεί να συνδεθεί με άλλη εκκρεμή διαδικασία θα παρέβλαπτε την πλήρη εκπλήρωση του ως άνω σκοπού. Τούτο θα συνέβαινε, ιδίως, αν, όπως υποδεικνύεται από το αιτούν δικαστήριο, η φράση «διαδικασίες εκτός από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1», κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού, γινόταν αντιληπτή υπό την έννοια ότι αναφέρεται στις αιτήσεις διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακυρώσεως γάμου ως προς τις οποίες η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων κράτους μέλους θεμελιώνεται όχι δυνάμει του άρθρου 3 του εν λόγω κανονισμού, αλλά δυνάμει άλλης ρήτρας περί διεθνούς δικαιοδοσίας του ως άνω κανονισμού. Ειδικότερα, μια τέτοια ερμηνεία θα απέκλειε την οποιαδήποτε δυνατότητα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας κατ' εφαρμογήν της εν λόγω παραγράφου 3 για ζητήματα γονικής μέριμνας όσον αφορά τα τέκνα γονέων που ουδέποτε υπήρξαν σύζυγοι ή τα τέκνα γονέων που έχουν ήδη διαζευχθεί, τελούν σε δικαστικό χωρισμό ή των οποίων ο γάμος έχει ήδη ακυρωθεί, πράγμα που θα αντέβαινε στον εν λόγω σκοπό της ίσης μεταχείρισεως όλων των παιδιών.
- 51 Εξάλλου, η πραγματοποιηθείσα στη σκέψη 45 της παρούσας αποφάσεως ερμηνεία δεν μπορεί να θίξει την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, όπως θεωρεί πιθανό το αιτούν δικαστήριο, δεδομένου ότι το ως άνω άρθρο διευκρινίζει ότι έχει εφαρμογή μόνο «σε εξαιρετικές περιπτώσεις». Το άρθρο αυτό δεν θα μπορούσε κατά συνέπεια να αντισταθμίσει τα κενά στην εκπλήρωση των σκοπών του κανονισμού 2201/2003 τα οποία θα προέκυπταν από ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού βάσει της οποίας θα αποκλειόταν η δυνατότητα εφαρμογής της διατάξεως αυτής ελλείψει διαδικασίας που να εκκρεμεί ήδη και με την οποία να μπορεί να συνδεθεί η σχετική με τη γονική μέριμνα δίκη.
- 52 Βάσει όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 έχει την έννοια ότι, για τους σκοπούς της αφορώσας τη γονική μέριμνα δίκης, επιτρέπει να θεμελιωθεί δικαιοδοσία δικαστηρίου κράτους μέλους άλλου από εκείνο στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του το τέκνο μολονότι ενώπιον του επιλεγέντος δικαστηρίου δεν εκκρεμεί καμία άλλη διαδικασία.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 53 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 2201/2003 έχει την έννοια ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου διάδικος κίνησε διαδικασία γονικής μέριμνας έχει γίνει «ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, όταν ο εναγόμενος της ως άνω πρώτης διαδικασίας κινεί, σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, δεύτερη διαδικασία ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου και προβάλλει, στο πλαίσιο της πρώτης διαδικαστικής πράξεως την οποία οφείλει να τελέσει στην πρώτη διαδικασία, έλλειψη δικαιοδοσίας του δικαστηρίου αυτού.

- 54 Ο Μ και ο εκπρόσωπος των R και K θεωρούν ότι το ερώτημα αυτό χρήζει καταφατικής απαντήσεως, ενώ η Τσεχική Κυβέρνηση και η Επιτροπή έχουν την αντίθετη άποψη.
- 55 Κατά το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 2201/2003, η δικαιοδοσία του επιλεγέντος δικαστηρίου πρέπει να έχει «γίνει ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας κατά την ημερομηνία κατά την οποία επιλαμβάνεται το δικαστήριο». Το άρθρο 16 του ως άνω κανονισμού διευκρινίζει ότι το δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν, καταρχήν, από της καταθέσεως στο δικαστήριο του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου.
- 56 Το σαφές γράμμα της διατάξεως αυτής, υπό το φως του εν λόγω άρθρου 16, επιβάλλει συνεπώς την υποχρέωση να αποδειχθεί η ύπαρξη ρητής ή τουλάχιστον μη αμφίσημης συμφωνίας ως προς την εν λόγω παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας μεταξύ όλων των διαδίκων, το αργότερο από της καταθέσεως στο επιλεγέν δικαστήριο του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου.
- 57 Τούτο προδήλως δεν συμβαίνει στην περίπτωση που το εν λόγω δικαστήριο επιλαμβάνεται της υποθέσεως αποκλειστικώς με πρωτοβουλία ενός των διαδίκων, ο έτερος διάδικος κινεί άλλη δίκη ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο και ο εν λόγω έτερος διάδικος αμφισβητεί, από την πρώτη διαδικαστική πράξη που οφείλει να τελέσει στο πλαίσιο της πρώτης διαδικασίας, τη δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου.
- 58 Πρέπει να σημειωθεί ακόμη ότι, όταν δικαστήριο επιλαμβάνεται βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003, το συμφέρον του τέκνου μπορεί να εξασφαλισθεί μόνο με την εξέταση, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, του ζητήματος αν η επιζητούμενη παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας είναι σύμφωνη προς το συμφέρον αυτό, καθώς και ότι η παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003, ισχύει μόνο για τη συγκεκριμένη διαδικασία της οποίας επιλαμβάνεται το δικαστήριο του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία παρεκτείνεται (βλ., επ' αυτού, απόφαση E, EU:C:2014:2246, σκέψεις 47 και 49).
- 59 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 2201/2003 έχει την έννοια ότι δεν μπορεί να θεωρείται ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου διάδικος κίνησε διαδικασία γονικής μέριμνας έχει γίνει «ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, όταν ο εναγόμενος της ως άνω πρώτης διαδικασίας κινεί, σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, δεύτερη διαδικασία ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου και προβάλλει, στο πλαίσιο της πρώτης διαδικαστικής πράξεως την οποία οφείλει να τελέσει στην πρώτη διαδικασία, έλλειψη δικαιοδοσίας του δικαστηρίου αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 60 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, έχει την έννοια ότι, για τους σκοπούς της αφορώσας τη

γονική μέριμνα δίκης, επιτρέπει να θεμελιωθεί δικαιοδοσία δικαστηρίου κράτους μέλους άλλου από εκείνο στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του το τέκνο μολονότι ενώπιον του επιλεγέντος δικαστηρίου δεν εκκρεμεί καμία άλλη διαδικασία.

- 2) Το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο β', του κανονισμού 2201/2003 έχει την έννοια ότι δεν μπορεί να θεωρείται ότι η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου διάδικος κίνησε διαδικασία γονικής μέριμνας έχει γίνει «ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, όταν ο εναγόμενος της ως άνω πρώτης διαδικασίας κινεί, σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, δεύτερη διαδικασία ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου και προβάλλει, στο πλαίσιο της πρώτης διαδικαστικής πράξεως την οποία οφείλει να τελέσει στην πρώτη διαδικασία, έλλειψη δικαιοδοσίας του δικαστηρίου αυτού.

(υπογραφές)